

آزمون حضوری
شماره شش



رشته انسانی
پایه یازدهم

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

این مرورنامه، ویژه مباحث جدید آزمون است. مرورنامه مباحثی که در آزمون‌های قبل به آن‌ها پرداخته شده، در پنل کاربری شما قابل دریافت است و در این فایل از تکرار آن پرهیز شده است.

نام درس	مباحث	از صفحه	تا صفحه	مؤلف	ویراستار
فلسفه	درس ۱۰ و ۱۱ صفحه ۷۵ تا ۹۳	۲	۶	مجید پیرحسینلو	شیر قنبری



درس ۱۰: چیستی انسان (۲)

دیدگاه فیلسوفان مسلمان (بیشتر ایرانی) دربارهٔ حقیقت انسان

استفاده از آثار در دسترس افلاطون، ارسطو و پیروان آن دو + الهام از آموزه‌های دینی خود → برداشتن قدم‌های بلند در توضیح و تبیین حقیقت انسان

زمینه فکری و فرهنگی ایشان → معتقد به عدم امکان فروکاستن انسان به موجودی صرفاً مادی

در جهت شناخت → اعتقاد به انسان به عنوان موجودی صرفاً زمینی و مادی ≠ اعتقاد به برخورداری انسان از ویژگی‌های متعالی و ارزشمند

حقیقت انسان → پذیرش دین اسلام توسط فیلسوفان مسلمان (با تفکر و تعمق فکری)

ویژگی انسان در قرآن: موجودی جاویدان، جانشین خدا در زمین، مسجود فرشتگان، آفرینش آسمان‌ها و زمین برای او

فیلسوفان مسلمان: یا خود عارف یا آشنا با عارفانی شهودگر (با سلوک و پاکی نفس) مراتب برتر و مجرد هستی (بدن مادی انسان، ناتوان از شناخت شهودی)

پذیرش نظر ارسطو دربارهٔ حقیقت انسان و تلاش بر تعمیق آن.

ابن سینا (از جانب بالا) → بدن انسان: دورهٔ جنینی در رحم مادر → رسیدن به مرحلهٔ داشتن همهٔ اندام‌های بدنی → عطای روح انسانی توسط خداوند

روح انسانی: غیرمادی / از جنس موجودات مجرد / دارای استعداد کسب علم از طریق تفکر / دارای توانایی فهم و پدیدآوردن اموری چون اخلاق، عشق، دوستی و ... در خود

در نظر گرفتن جایگاه بسیار رفیع برای روح در نظام خلقت (نظری همچون عارفان) / سرودن شعری به عربی و بیان تمثیل گونهٔ جایگاه روح

فیلسوف بزرگ جهان اسلام + عارف و سالک الهی الله

شخصیت و روش → بهره‌مندی از الهامات و اشراقات معنوی خود → دستیابی به بسیاری از حقایق از طریق شهود درونی → کوشش برای بیان به زبان فلسفه و استدلال

استفاده بیشتر از مفهوم نور به جای مفهوم وجود (هستی = مراتب نور)

سهروردی (حقیقت نورانی نفس) → نور الانوار (خدا): نور محض و بی هیچ ظلمت، مشرق عالم، طلوع انوار بعدی از او

سایر مراتب نور (هستی): دریافت کنندهٔ نور هستی خود از نور الانوار / نور غیرکامل → ترکیب نور و ظلمت

برخی مفاهیم فلسفی از نظر او → جنبه نورانی وجود انسان / حقیقتی مربوط به مشرق عالم / دور

انسان → نفس انسان → افتاده از مشرق / مشتاق بازگشت به آن جا

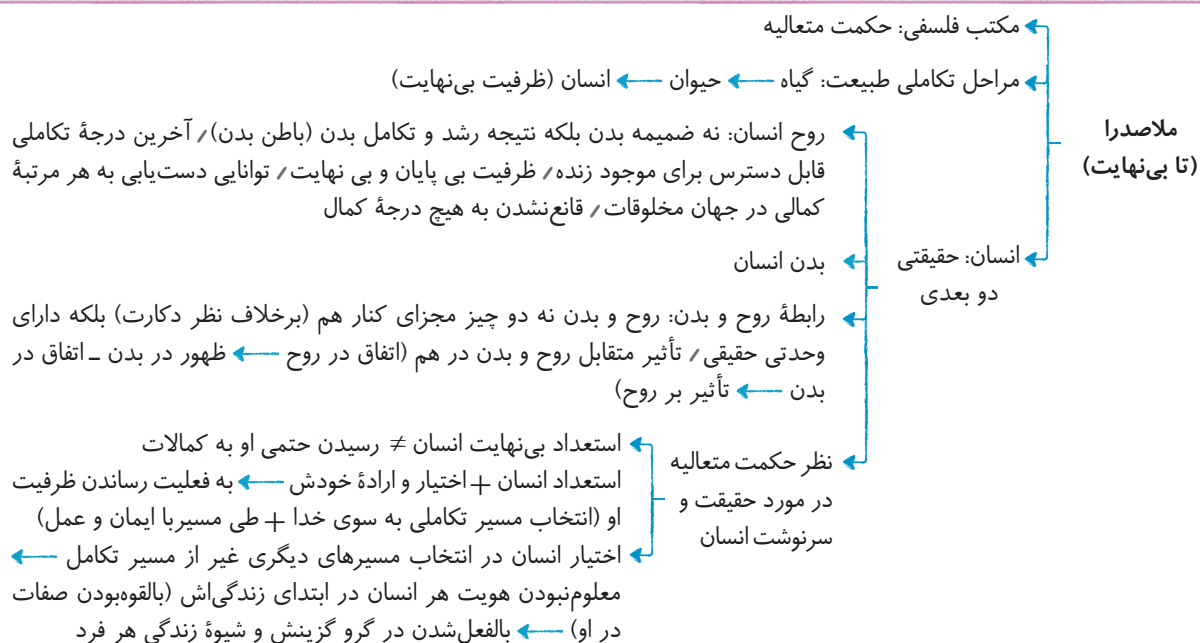
کسب نورانیت بیشتر نفس → رویت بهتر حقایق هستی → طی کردن مسیر کمال (با کسب شایستگی بیشتر)

بدن انسان: جنبهٔ ظلمانی وجود انسان

مغرب عالم: جای به پایین‌ترین حد رسیدن نور وجود



دیدگاه فیلسوفان مسلمان (بیشتر ایرانی) درباره حقیقت انسان





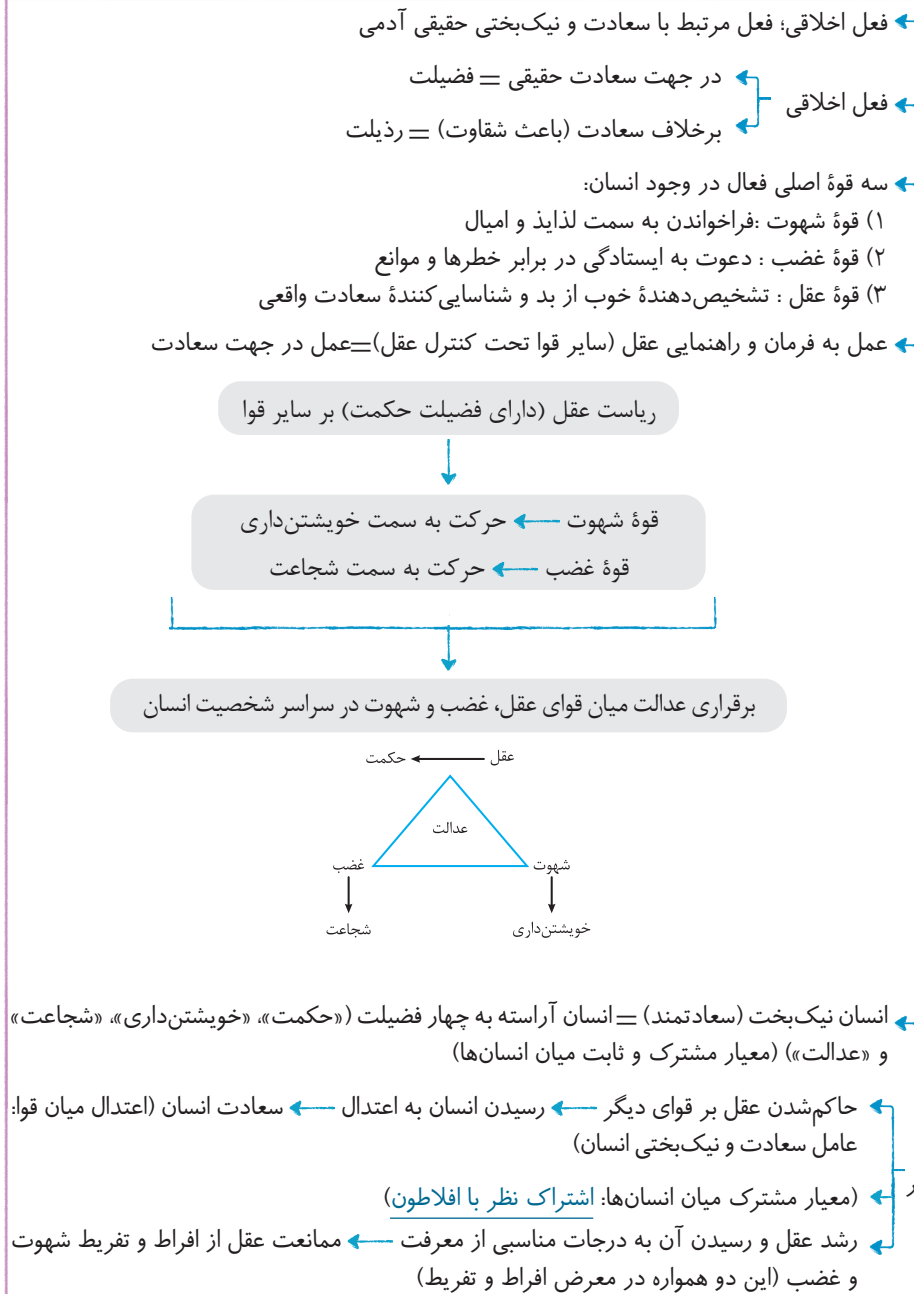
♦♦ درس ۱۱: انسان، موجود اخلاق‌گرا ♦♦

نظر برخی متفکران	اخلاق؛ یکی از وجوه تمایز انسان از سایر موجودات
پیرامون اخلاق و انسان	تعریف انسان از نظر ایشان: موجودی اخلاقی / دارای درک از خوبی و بدی / انجام برخی کارها بر اساس این درک
موضوع فلسفه اخلاق (یکی از بخش‌های فلسفه): بررسی و تحقیق پیرامون ریشه‌های اخلاق (به عنوان یک صفت انسانی)	
کارهای انسان	فعل طبیعی: عمل در جهت رفع نیازهای خود مانند درآمدزایی، آشپزی و ... فعل اخلاقی: کارهای دارای قابلیت مورد ستایش و تحسین یا سرزنش و تقبیح قرار گرفتن مانند احسان، گذشت و ...
برخی مسائل فلسفی مربوط به اخلاق: تفاوت فعل طبیعی و فعل اخلاقی / ویژگی‌های مخصوص هر کدام / معیار و منشأ فعل اخلاقی و ...	

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز



برخی دیدگاه‌ها در معیار فعل اخلاقی



افلاطون

فیلسوفان دوره یونان باستان

ارسطو

(نزدیک به نظر افلاطون)

قوا	حالت افراط	حالت تفریط	حد وسط و اعتدال
قوة عقل	جُرْبُزَه	سفاهت	حکمت
قوة غضب	تهوّر	ترس	شجاعت
قوة شهوت	شَرَه	خمودی	خویشتن‌داری



برخی دیدگاه‌ها در معیار فعل اخلاقی

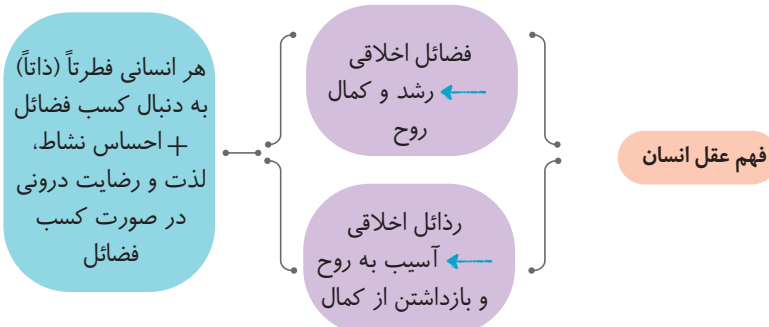
کانت (قرن ۱۸ آلمان): معیار فعل اخلاقی: وجدان اخلاقی
 وجدان اخلاقی: حقیقتی در درون هر انسان و دعوت گر او به سوی عمل خیر اخلاقی
 خیر اخلاقی (= فضیلت): هر کار انجام شده توسط انسان صرفاً برای اطاعت از وجدان خودش بدون هیچ گونه هدف و منفعت شخصی
 کانت: بر طبق قاعده‌ای عمل کنید که بتوانید اراده کنید قاعدهٔ مزبور، قانون کلی و عمومی شود. (= انجام همان عمل توسط دیگران در مورد انسان — پسند آن کار از سوی فرد و تحسین عاملان آن)
 جملهٔ مشهور کانت: دو چیز مرا به شگفتی وامی‌دارد: یکی آسمانی که بالای سر ماست، دیگر وجدانی که در درون ما قرار دارد.

فیلسوفان
دورهٔ جدید
اروپا

فیلسوفان طبیعت‌گرا و ماتریالیست (عموم غیرمعتقدان به بعد روحی و معنوی):
 ● ریشه‌های فعل اخلاقی در رفتار طبیعی انسان
 ● کار انسان مانند سایر موجودات (= انجام هر کار برای منافع طبیعی خودش)
 ● توجه به سود یا ضرر هر کار برای انسان — نامیدن آن کار به عنوان «خوب» یا «بد» توسط انسان
 ● [زندگی اجتماعی انسان — اجبار به رعایت منفعت دیگران برای حفظ منفعت خویش (نفع انسان در گرو نفع دیگران) — ابداع قواعد اخلاقی] = امور اخلاقی: فاقد ارزش حقیقی
 ● اولین قانون اخلاقی (از نظر این گروه از فیلسوفان): آنچه برای خود می‌پسندی برای دیگران هم بپسند؛ در این صورت است که می‌توانی با دیگران زیست کنی.
 ● توماس هابز (یکی از این فیلسوفان): هر گاه انسانی بخواهد در برابر دیگران آزادی زیادی داشته باشد، باید به دیگران هم حق بدهد که در برابر او به همان میزان آزاد باشند.

فیلسوفان مسلمان:

ابن سینا و دیگر فلاسفهٔ مسلمان:
 ● دیدگاهی نزدیک به افلاطون و ارسطو
 ● عقل: منبع شناخت فضیلت‌ها و رذیلت‌ها
 ● عقل عملی: عقل از آن جهت که رفتار خوب و بد انسان را تشخیص می‌دهد.



● تمایلات انسان: (۱) مربوط به بعد مادی و حیوانی (۲) مربوط به بعد روحی و معنوی (فضیلت‌ها)
 ● درگیری گاه‌به‌گاه تمایلات مادی انسان و فضیلت‌ها — (در صورت) قوت و غلبهٔ تمایلات حیوانی و مادی بر فضیلت‌ها — سوق یافتن انسان به سمت رذیلت‌ها
 ● فقط شناخت و علاقه به فضائل ≠ کسب فضیلت و ترک رذیلت
 ● تمایل ذاتی انسان به فضائل + اعتقاد به خدا + ترغیب خدا به کسب فضائل + تعیین پاداش برای آن‌ها + منع خدا از رذائل + تعیین مجازات برای آن‌ها — بیشتر شدن میل به فضائل (تقویت احتمال ترجیح فضائل اخلاقی هنگام تضاد میان تمایلات حیوانی و فضائل اخلاقی)
 ● اعتقاد به خدا (عامل تقویت‌کنندهٔ انجام فضائل) ≠ انجام قطعی و حتمی فضیلت
 ● انسان: موجودی مختار با تمایلات قوی و شدید — امکان سرپیچی از فرمان خدا برای رسیدن به آن تمایلات